Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

דיזעס בלאטס ערשיינט
דרייאמאל וואכענטליך
מאנטאג, מיטוואך אונד פרייטאג.
אונד קאסטעט
פיר עסטעררייך-אונגארן
גאנציעהריג 10 גולדען עסט.-ווערה.
האלביעהריג 5 " " "
פיערטעלייהר 2 גול' אונד 50 קר' ע.-ווה.
פיר אויסלאנד
גאנציעהריג 5 גול' אונד 50 קר' ע.-ווה.
האלביעהריג 2 " " " 75 " " "

אויף דיזעס צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
אבאנאנטען ווערען
אונד דער פרענומעראציאנס-פרייס
בעזאנלט מיט דעם פעסטאנג דעם
ערסטען בלאטעס.

דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
אלט-נאססע גו' 1,
וואהין מאן אויך דיא פרענומעראציאנסגעלדער צו זענדען בעליעבט.

פעסט, מיטטוואך כב אדר ה.ת.ר.ל.ז'. Nr. 29, נייגטער יאהרגאנג Pest, den 7. März 1877.

ווילל רוסלאנד דאך דען קריעג?

דאס געסטריגע סערבישע אמטסבלאטט פעראפענטליכט אין שריבען דעם רעגיערונגדען פרינטען, ווידעם דען פריעדענס-שלוס מיט דער טירקייא פערקונדעט. דיא פערהעלטניססע סערבענס צור טירקייא בלייבען דיאזעלבען ווא פאר דעם קריעגע, דער קריעגס-צושטאנד אין סערבען האט איינגעהערט, אונד דיא טירקישען סאלדאטען ווערדען בז צום 21-טען דיזעס מאנאטס דיא בז יעטצט בעזעטצטען סערבישען פרטשאפטען געגנלך פערלאססען. דער פריעדע צווישען מאנטענעגרא אונד דער טירקייא קאנגנט נאך ניכט געשלאססען ווערדען, ווייל דער פרידס פאן מאנטענעגרא פיר זיינע קליינען אונבעדייטענדען זיעגע איינע בעדייטענדע פערגראסערונג זיינעס לענדבעזיצעס פערלאנגט. פאלליג איזט אבער דער ווייפענשטיללשטאנד צווישען מאנטענעגרא אונד דער טירקייא בז צום 21-טען מ' מ' פערלענגערט ווערדען, בז דאהין ווירד זיך פערלייכט אויך מאנטענעגרא דיא זאכע איבערלעגען אונד דען פריעדען שליעסען.

סערבען, ווידעם פאר דען זאממער דען קריעג געגען דיא טירקייא געוואלטזאם הערויפבעשווערען אונד אין דעמזעלבען איינע גיעדעלאגע נאך דער אנדערן ערלייטטען האט, מיט נן הייטע פראה זיין, דאס מאן אזהם זיינע געבליעבענען גראדען גליעדער ווייטער אין דיהע לאססע — אונד פרסט מילא, וועלכער בעדייטס פאן איינעם גראסען סערבישען קאנגרייסע טרייטט, אונד דען אויך שאן געגנראל טשערנאיעף צום קאנגע פערקונדען ליעס, מיט עס הייטע אלס איינע גראסע גנאדע אנזעהען, ווענן אזהם זיין אבער-הערר, דער סולטאן, דאס קליינע סערבען אנפערלייבט אבערלאסט.

ווענן נן יעטצט פרסט מילאן דיא פעדער אין דיא האנד ניממט אונד זיינע פערלאססע ביא דיזעם זא ششאלין בעגאנגענען קריעגע צוזאמענפערבעזעט, זא ווירד ער פאלליג פינדען, דאס אים לעטצטען קריעגע געגען 8000 סערבישע סאלדאטען טאדט איזט דעם שלאכטפעלדע געבליעבען זיינ. פאן דען פעלען פערוואונדעטען זיינ 20,000 וויעדער הערגעשטעללט, אבער געגען 200 סאלדאטען זינ דורך דיא בעדייטענדען פערוואונדונגען אונד פערשטממלונגען דענסט-אנפעהיגע געוואָרדען, דיא יעטצט דער סערבישע שטאאט אלס אנוואלדען צו ערהאלטען האט. וואס נן דער קריעג אן געלד געקאסטעט, דאס ווירד זיך פרסט שפעטער הערוישטעללען. דיא סערבישען אינוואהנער האבען דורך דען קריעג פיעל געליטען. האנדעל אונד געשעפט זינד נאך אזממער אין שטאקנג, אונד סערבען ווירד נאך לאנגע צו ארבייטען האבען, בז דיא דורך דען מריעג דעם וואהלשטאנדע געשלאגענען וואונדען ווידער הייל לען ווערדען.

וואס הארט זיך אבער פאן דען רעוואלוציאנערען אין אמסגען אונד דער הערצעגאווינא, וועלכע איינענליך דען אנפאנג פאן דעם גאנצען לערם מאכטען? איזט איך מיט מיהנען דער פיידע שאן הערגעשטעללט? האבען דיא רעוואלוציאנערען אין בוזנאריען, וועלכע פאן דען טירקען זא גרוזאם געצבטיגט וואורדען, מיט אהדער ווידערשפענסטיגקייט געגען דיא טירקייא ווירקלך שאן אויפגעהארט?

איך דיזעע פראגען קאנן מאן מיט „יין" אנטווארטען, דא נאך דען נייעסטען נאכריכטען דער אויפשטאנד אין באסניען ווידער צוגענאמען אונד דער קאמפף מיט דען טירקישען סאלדאטען אבערמאלס בעגאנגען האט. עטוואס אנרוהיג מוס יא אין דער טירקייא דאך בלייבען, דאמיט רוסלאנד וועגנסטעגס איינע אויסרעדע צום קריעגע האט, אונד דאמיט עס זיך איך דאריוף בעריפען קאנגע, דאס דיא אינמטטעלבאר אינטער טירקישע הערשאפט שטעהענדען קאטהאליקען איהר עלענדעס דאזיין נכט מעהר ערטראגען קאנגען אונד דאהער צו דען וואפפען גרייפען, וועסהאלב איך רוסלאנד איהנען בייטשטעהען מוססע.

דיזע אנטווארט לאסט אבער ווידער דיא הייטע ווערה ווכטיגע פראגע אויפקאמען: ווילל דענן רוסלאנד ווירקלך דען קריעג מיט דער טירקייא בעגיגנען? בעדייטעט זיין לאנגעס וואהרטען, זיין זיסען אונד צאגערן בלאס איין צוגעדען, אונד דעם עס דען קריעג צו בעגיגנען זיך נאך אזממער נכט געדייט — אדער בעדייטעט זיין לאנגזאמעס פערפאהרען נור איינע בעדאכטזאמקייט אונד איינע ייפלכע איבערלעגונג דעם פלאנעס, נאך ווילל בעם רוסלאנד צור בעשטזממטען אונד נגסטיגען צייט דאך דען קריעג בעגיגנען ווירד? — אדער אנדערס געפראגט: מאכטע יעטצט רוסלאנד דען קריעג געגנלך פאללען לאססען, אדער ווילל עס דען קריעג דורכאוס האבען אונד וואהרטע נור נאך איינע טאגע, בז עס מיט זיינער אויסרוסטונג גענגלך פערטיג אונד בז עס זיך דיא געוויסהייט פערשאפפט, דאס עס אן דען איבריגען אויפפעאשען מעכטען קיינע גענגער פינדען ווירד?

ווי מאכטען לעטצטערעס בעדייטטען, ווענן איך דער פריעדע צווישען דער טירקייא אונד סערבען אונד מאנטענעגרא אלס גענגלך הערגעשטעללט צו בעטראכטען איזט, זא דאס רוסלאנד דאך נאך אזממער גרונד גענגן, זיך מיט דען בזוהערגען ערגעבנוססען נכט צופרידענשטעללען צו לאססען. נאך אזממער האט דיא טירקישע רעגיערונג זיינע נאנגטיגע - פאדרעונגען הינזוכטלך דער קאטהאלישען אינוואהנער אין דער טירקייא נכט בעווילליגט, אונד זערבסט ווענן שאן רוסלאנד אזם נאך אזממער דיא אויסרעדע צור רעכטפערטיגונג זיינעס ריקצוגעס.

רוסלאנד ווילל דאהער יעטצט ווירקלך דען קריעג, ווייל עס הייטע פאם סריעגע נכט אבשטעהען מאנן אונד נכט אבשטעהען דארף. אין רוסצוגונגדען מיט דער אייגע אין עסטערריי-בער, דער אנדערע הינגעגען אין אונגאר זיין. יעדער דיזעער ביידען ווייצע-גובערנערע ווירד פאן זיינער רעגיערונג ערגאנגען. וואס דיא אבערגען פרעהדע בעטרייפט, זא ווערדען צוויי פאן דער ווייגער, צוויי פון דער ווידער פעסטער באנק-דירעקטאן אין פאנשלאגגעבראכט; דיא אנדערן אבער ווערדען פאן דען אקציאנערען אין דער גענעראל-פערזאממלונג דורך שטממען-מעהרהייט געוועהלט.

5) איזט דער גובערנער פערהינדערט, זיינע אמטס-פליכטען צו ערפיללען, זא טריטט דער עסטערריכישע ווייצע-גובערנער אן זיינע שטעללע. איזט אבער איך דיזער פערהינדערט, דיא אמטס-פליכטען דעם גובערנערס צו אבערגעהמען, דאן האט דער אונגארישע ווייצע-גובערנער דאס רעכט, דיא אמטס-געשעפטע

דאס נייע באנק-שטאטוט.

דער נייע באנק-אויסגלייך האט בעקאנטליך זאוואהל אין עסטערריך אלס אין אונגארן בעריטס אינע טעפע אויפגענוגג הערפאָרגערופען. אונד דאך ווארען יא בזוהער נור אייגע ווענגע פינקטע דיזעס אויסגלייכעס בעקאנגט; עס מאכטע דאס גאנצע דענן איך זא ציעמליך דען איינדרוק, אלס שטעפע מאן אבער אינע זאכע, דיא מאן נאך נכט גענוג קענגט; נן ליעגט אבער דאס גאנצע נייע באנק-שטאטוט פאר. יעטצט פרסט ווירד מאן דאס רעכט האבען, אין אורטהיל דאריבער צו פאללען, אב דער נייע באנק-אויסגלייך דען אינטערעססען אונגארנס ענטשפריכט. ווער בעאיילען אונס, דיא ווייטגטטען שטעללען דיזעס באנק-שטאטוטס הער פאללען צו לאססען:

1) דיא בזוהערגע עסטערריכישע נאציאנאל-באנק ווירד אין דער ווייזע אומגעגעדערט, דאס דיא פאן נן אב דען טיטעל „עסטערריך-אונגארישע באנק" פיהרען ווירד. דער זיטץ דער באנק בלייבט אין ווען. דיא באנק האט דאס רעכט, אבער איך דיא פלכט אייך דעם געבען, אייך דעם נעבען דער עסטערריך-אונגארישען מאנארכיע נייע פיליאלען אונס לעבען צו גיבען.

2) דאס באאר - קאפיטאל דער באנק בעשטעהט, דיא בזוהער, אין 90 מיליאנען גולדען. דיזעס באאר-קאפיטאל ווירד אויף 150000 אקציען מיט יע 600 גולדען אונגעצאהלט. דאס באאר-קאפיטאל דער באנק מאן אזהנע איינוויללינגונג דעם עסטערריכישען ריכסראטהעס אונד דעם אונגארישען ריכסטאגעס נכט פערמינדערט, אבער אויך נכט פערמעהרט ווערדען.

3) דיא גענגראל-פערזאממלונגען דער אקציען-אינהאבער (אקציאנערע) פינדען אלליעהרליך אינמאל אין ווען שטאטט. אין דער גענגראל-פערזאממלונג האט נור דריעיגע אינע שטממע, דער 20 שטיק באנק-אקציען בעזיטצט. דיא גענגראל-פערזאממלונג איזט נור דאנן בעשלוס-פעהיג, ווענן מינדעסטענס 50 זאלכע אקציען-בעזיטצער אנוועזענד זינד.

4) דיא באנק ווירד פערוואלטעט דורך אינגען „גענגראל-ראטה", וועלכער אוס פאלגנדען 15 מיטגליעדערן בעשטעהט: אינגס גובערנער, צוויא ווייצע-גובערנערן אונד 12 גענגראל-רעטהען. דער גובערנער ווירד פאן זיינער מאיעסטעט דעם קאיזער מיט דער אינע אין עסטערריכישע-גובערנערן מיט דער אינע אין עסטערריכישע, דער אנדערע הינגעגען אין אונגאר זיין. יעדער דיזער ביידען ווייצע-גובערנערע ווירד פאן זיינער רעגיערונג ערנאנגט. וואס דיא אבערגען 12 גענגראל-רעטהע בעטרייפט, זא ווערדען צוויא פאן דער ווייגער, צוויא ווידער פאן דער עסטער באנק-דירעקטאן אין פאנשלאגגעבראכט; דיא אנדערן אבער ווערדען פאן דען אקציאנערען אין דער גענגראל-פערזאממלונג דורך שטממען-מעהרהייט געוועהלט.

5) איזט דער גובערנער פערהינדערט, זיינע אמטס-פליכטען צו ערפיללען, זא טריטט דער עסטערריכישע ווייצע-גובערנער אן זיינע שטעללע. איזט אבער איך דיזער פערהינדערט, דיא אמטס-פליכטען דעם גובערנערס צו אבערגעהמען, דאן האט דער אונגארישע ווייצע-גובערנער דאס רעכט, דיא אמטס-געשעפטע

איך דיזע פראגען קאנן מאן מיט „יין" אנטווארטען, דא נאך דען נייעסטען נאכריכטען דער אויפשטאנד אין באסניען ווידער צוגענאמען אונד דער קאמפף מיט דען טירקישען סאלדאטען אבערמאלס בעגאנגען האט. עטוואס אנרוהיג מוס יא אין דער טירקייא דאך בלייבען, דאמיט רוסלאנד ווענגסטענס איינע אויסרעדע צום קריעגע האט, אונד דאמיט עס זיך דאריוף בעריפען קאנגע, דאס דיא אינמטטעלבאר אינטער טירקישע הערשאפט שטעהענדען קאטהאליקען איהר עלענדעס דאזיין נכט מעהר ערטראגען קאנגען אונד דאהער צו דען וואפפען גרייפען, וועסהאלב איך רוסלאנד איהנען בייטשטעהען מוססע.

דיזע אנטווארט לאסט אבער ווידער דיא הייטע ווערה ווכטיגע פראגע אויפקאמען: ווילל דענן רוסלאנד ווירקלך דען קריעג מיט דער טירקייא בעגיגנען? בעדייטעט זיין לאנגעס וואהרטען, זיין זיסען אונד צאגערן בלאס איין צוגעדען, אונד דעם עס דען קריעג צו בעגיגנען זיך נאך אזממער נכט געדייט — אדער בעדייטעט זיין לאנגזאמעס פערפאהרען נור איינע בעדאכטזאמקייט אונד איינע ייפלכע איבערלעגונג דעם פלאנעס, נאך ווילל בעם רוסלאנד צור בעשטזממטען אונד נגסטיגען צייט דאך דען קריעג בעגיגנען ווירד? — אדער אנדערס געפראגט: מאכטע יעטצט רוסלאנד דען קריעג געגנלך פאללען לאססען, אדער ווילל עס דען קריעג דורכאוס האבען אונד וואהרטע נור נאך איינע טאגע, בז עס מיט זיינער אויסרוסטונג גענגלך פערטיג אונד בז עס זיך דיא געוויסהייט פערשאפפט, דאס עס אן דען איבריגען אויפפעאשען מעכטען קיינע גענגער פינדען ווירד?

ווי מאכטען לעטצטערעס בעדייטטען, ווענן איך דער פריעדע צווישען דער טירקייא אונד סערבען אונד מאנטענעגרא אלס גענגלך הערגעשטעללט צו בעטראכטען איזט, זא דאס רוסלאנד דאך נאך אזממער גרונד גענגן, זיך מיט דען בזוהערגען ערגעבנוססען נכט צופרידענשטעללען צו לאססען. נאך אזממער האט דיא טירקישע רעגיערונג זיינע נאנגטיגע - פאדרעונגען הינזוכטלך דער קאטהאלישען אינוואהנער אין דער טירקייא נכט בעווילליגט, אונד זערבסט ווענן שאן רוסלאנד אזם נאך אזממער דיא אויסרעדע צור רעכטפערטיגונג זיינעס ריקצוגעס.

רוסלאנד ווילל דאהער יעטצט ווירקלך דען קריעג, ווייל עס הייטע פאם סריעגע נכט אבשטעהען מאנן אונד נכט אבשטעהען דארף. אין רוסצוגונגדען מיט דער אינע אין עסטערריכישע, דער אנדערע הינגעגען אין אונגאר זיין. יעדער דיזער ביידען ווייצע-גובערנערע ווירד פאן זיינער רעגיערונג ערנאנגט. וואס דיא אבערגען 12 גענגראל-רעטהע בעטרייפט, זא ווערדען צוויא פאן דער ווייגער, צוויא ווידער פאן דער עסטער באנק-דירעקטאן אין פאנשלאגגעבראכט; דיא אנדערן אבער ווערדען פאן דען אקציאנערען אין דער גענגראל-פערזאממלונג דורך שטממען-מעהרהייט געוועהלט.

5) איזט דער גובערנער פערהינדערט, זיינע אמטס-פליכטען צו ערפיללען, זא טריטט דער עסטערריכישע ווייצע-גובערנער אן זיינע שטעללע. איזט אבער איך דיזער פערהינדערט, דיא אמטס-פליכטען דעם גובערנערס צו אבערגעהמען, דאן האט דער אונגארישע ווייצע-גובערנער דאס רעכט, דיא אמטס-געשעפטע

ווילל רוסלאנד דאך דען קריעג?

דאס געסטריגע סערבישע אמטסבלאטט פעראפענטליכט אין שריבען דעם רעגיערונגדען פרינטען, ווידעם דען פריעדענס-שלוס מיט דער טירקייא פערקונדעט. דיא פערהעלטניססע סערבענס צור טירקייא בלייבען דיאזעלבען ווא פאר דעם קריעגע, דער קריעגס-צושטאנד אין סערבען האט איינגעהערט, אונד דיא טירקישען סאלדאטען ווערדען בז צום 21-טען דיזעס מאנאטס דיא בז יעטצט בעזעטצטען סערבישען פרטשאפטען געגנלך פערלאססען. דער פריעדע צווישען מאנטענעגרא אונד דער טירקייא קאנגנט נאך נכט געשלאססען ווערדען, ווייל דער פרידס פאן מאנטענעגרא פיר זיינע קליינען אונבעדייטענדען זיעגע איינע בעדייטענדע פערגראסערונג זיינעס לענדבעזיצעס פערלאנגט. פאללייג איזט אבער דער ווייפענשטיללשטאנד צווישען מאנטענעגרא אונד דער טירקייא בז צום 21-טען מ' מ' פערלענגערט ווערדען, בז דאהין ווירד זיך פערלייכט אויך מאנטענעגרא דיא זאכע איבערלעגען אונד דען פריעדען שליעסען.

סערבען, ווידעם פאר דען זאממער דען קריעג געגען דיא טירקייא געוואלטזאם הערויפבעשווערען אונד אין דעמזעלבען איינע גיעדעלאגע נאך דער אנדערן ערלייטטען האט, מיט נן הייטע פראה זיין, דאס מאן אזהם זיינע געבליעבענען גראדען גליעדער ווייטער אין דיהע לאססע — אונד פרסט מילא, וועלכער בעדייטס פאן איינעם גראסען סערבישען קאנגרייסע טרייטט, אונד דען אויך שאן געגנראל טשערנאיעף צום קאנגע פערקונדען ליעס, מיט עס הייטע אלס איינע גראסע גנאדע אנזעהען, ווענן אזהם זיין אבער-הערר, דער סולטאן, דאס קליינע סערבען אנפערלייבט אבערלאסט.

ווענן נן יעטצט פרסט מילאן דיא פעדער אין דיא האנד ניממט אונד זיינע פערלאססע ביא דיזעם זא ششאלין בעגאנגענען קריעגע צוזאמענפערבעזעט, זא ווירד ער פאללייג פינדען, דאס אים לעטצטען קריעגע געגען 8000 סערבישע סאלדאטען טאדט איזט דעם שלאכטפעלדע געבליעבען זיינ. פאן דען פעלען פערוואונדעטען זיינ 20,000 וויעדער הערגעשטעללט, אבער געגען 200 סאלדאטען זינ דורך דיא בעדייטענדען פערוואונדונגען אונד פערשטממלונגען דענסט-אנפעהיגע געוואָרדען, דיא יעטצט דער סערבישע שטאאט אלס אנוואלדען צו ערהאלטען האט. וואס נן דער קריעג אן געלד געקאסטעט, דאס ווירד זיך פרסט שפעטער הערוישטעללען. דיא סערבישען אינוואהנער האבען דורך דען קריעג פיעל געליטען. האנדעל אונד געשעפט זינד נאך אזממער אין שטאקנג, אונד סערבען ווירד נאך לאנגע צו ארבייטען האבען, בז דיא דורך דען מריעג דעם וואהלשטאנדע געשלאגענען וואונדען ווידער הייל לען ווערדען.

וואס הארט זיך אבער פאן דען רעוואלוציאנערען אין אמסגען אונד דער הערצעגאווינא, וועלכע איינענליך דען אנפאנג פאן דעם גאנצען לערם מאכטען? איזט איך מיט מיהנען דער פיידע שאן הערגעשטעללט? האבען דיא רעוואלוציאנערען אין בוזנאריען, וועלכע פאן דען טירקען זא גרוזאם געצבטיגט וואורדען, מיט אהדער ווידערשפענסטיגקייט געגען דיא טירקייא ווירקלך שאן אויפגעהארט?

מאַנע זיך אויך הערר אלבערט נעמעטה מערקען! איך פּרכטע יא ניכט דיא וואַפּען, מיט וועלכען מאַן מיך אים פאַרלאַמענטע בעקעמפּפט. איך האַבע ניכטס דאַגעגען, וועגן מאַן מיך שאַן אין איינער שטונדע פאַן מיינער שטעללע אַלס מיגס-כער-פּרעזידענט פּערדרעגנט. אַללין וועגן מאַן מיך דורך נאַמענס-אויפּפאַרשטעט פּערטרייבען ווילל, דאַ מיס מאַן דאָך דיא פּאַליציא אַרו-פּען? — דאַס פאַרלאַמענט נאַהם דיעזע ערקלע-רונג מיט בעפּרעדענונג אַן, יא, זעלבסט אַלבערט נעמעטה ערקלערטע זיך פאַן דיעזער אויסערונג דעם מיגסטער-פּרעזידענטען בעפּרעדענט. עס צייגט אונדעס פאַן דער וואַנדלונג דער פאַלקס-גונסט, וועגן דער פּרעמער זאַ זעהר בעליעבטע מיסאַ מיט הילפּע דער פּאַליציא פאַר בעשיטפּפּונ-גען זיך שטעגן מיס!

"(אויף טרויריגער אויס-גאַנג דעס פּורים.) איס הויזע דעם גראַפ-ווארדיגער שנידער-מיסטערס, הערדן יאַזעף שטערן, וואַר פּורים-נאַכט איינע געזעללשאַפט פּערזאַממעלט. דיא זיך געמיטהליך אינטערהעלט. איינער דער געלאַדענען גאַסטע האַטטע ביא זיך איינעז געלאַדענען רעוואָליער, דען ער אַבער אַלס דיא געזעללשאַפט איסאַינאַדערגינג איס פּערגעסעניהייט איס הויזע דעס הערדן שטערן צוריקליעס. אַס נעכסטען מאָרגען פאַנד דער אַכט-יעהריגע זאָהן דעס הערדן שטערן דען רעוואָל-ווער. וועהרענד ער יעדאָך מיט דער וואַפּפּע שפּיעל-טע, גינג איין שוס לאָס: דיא קוגעל טראַף אַנ-גלוקליכערוייזע דיא פינפ-יעהריגע טאָכטער דעס הערדן שטערן אין דען מונד. דאַס אונגלוקליכע מערכען, איין שאַנעס הויבשעס קינד, שטרעכטע זאַפּפּאַרט טאָדט צו באָדען. עס וואַר דעס פּיר דיא אונטראַגטליכען עלטערן איין גאַר טרויריגער "שישן פּורים". (זאַ בעריכטעט דער "לבאַר".)

מעלעגראַפישע דעפּעשע.

קאָנסטאַנטינאָפּעל 4-טען מערץ. דער טורקיש-סערבישע פּריעדע איזט בעריטס סאַנקציאָנירט וואָרדען. סערבען דאַס דורך זיינען אַנגלוקליכען קריעג. מיינען אייגענען פּונקט זיינער פּריהערען רעכטע פּעלאַרען. דיא פּריעדענס-פּערהאַנדלונגען מיט מאָנטענעגראָ בעגינגען מאָנ-טאָג (הייטע). דיא גריעכישען צייטונגען ערגערן זיך דאַריבער, דאַס אונטער דען 5 ניכט-מאָהאַמ-מעדאַנישען דעפּיטירטען אין קאָנסטאַנטינאָפּעל דרייא אַרמענגער, אַ יונגע אינ גר אין גריעכען זינ. (יעדענפאַללס איזט עס עפּיליך, דאַס אייך אין קאָנסטאַנטינאָפּעל איין יודע אין דאַס טורקישע פאַרלאַמענט געיעהלט וואָרדע.)

לאָטטע-ציעהונג פאַם 3-טען מערץ 1877.

טעמעשוואַר	7	43	1	68	47
ווינען	64	13	23	50	34
גראַץ	83	7	66	18	73

נעשעפטסבעריכט

פעסטער פּרייז.

קאָרן 5000 מעטער-צענטנער 9,60—10,20 גולד.
קוקורוץ 5,60—6,20 גולדען.
האַפער 7'70—7,80 גולד.
גערסטע פּוטטער 6.50—6.80 גול. מאַלץ-וואַרע 7.50—8 גולד.
וויצען פּר פּריה-יאהר 13,30—13,40 גולד.
קוקורוץ פּר מאַי - יוני 6,60—6,65 גולדען.
האַפער פּר פּריה-יאהר 7,53—7,60 גולד.
רעפּס פּר יולי-אויגוסט 14½ גולדען. קאָהל-רעפּס פּר אויגוסט 15 גול.

מעהל-פּרייז (פּר 100 קילאָגראַם זאַממט זאַק, פּרייא אַב פּעסט:) נומ' 0: 25 גולד. 50 קר., נומ' 1, 24 גול. 75 קר., נו' 2: 21 גול. — קר., נו' 3: 23 גול. — קר., נו' 4: 22 גול. — קר., נו' 5: 20 גול. 75 קר., נו' 6: 19 גולד. 25 קר., נו' 7: 18 גול. — קר., נו' 8: 15 גול. 40 קר., נו' 8½ 13 גולד. 40 קר., פיינע קליע 4 גול. 30 קר., נאַבע קליע 4 גולד. 30 קר.

הילזענפּריכטע: נראַס ווייסע באָהנען 9½—10,— צוויגרעגל 11, ערבסען 8 — 12 גולד., נייע לינזען 10—20 גולד. — נייער מאָהן 32 גול. בלויער 42 גולד. — הויזע-ביין 9,75—10 גולד. הויזע (פאַלעש) 5,20—5,50 גול. לייגואַמען 14½—15 גולדען. האַנפאַמען 9½—11 גול. פּר 100 קילאָ. —

ערד-עפּעל פּרימא פּר 100 קילאָגראַם 3,20—3,40 גולדען. —

שפּייזיס נייע מעטאַדע אים קליינען 31¼—31,75 גולד. — אַלטע-מעטאַדע 32,75—33 גולד' פּר 10000 לישע-פּרצענט.

פּעטראָלעאום 26—26½ גולד.

אונשליט (חלב) 55—56 גול.

צוויפּשקען. פּרכיטע פאַם - וואַרע 24,20 גולדען. —

ריבאַל דאַפּעלט-וואַסיגיעס 51 גולד. פּר 100 קילאָגראַם. —

האָנינג. נעלישעטער 36—37 גול.

וואַכס בעסערע נאַטטונג 162,50 גולד.

קלעוואַמען אונגאַרישע לוצערנע 105—135 גול. וואַסה-קלעע 70—75 גולד. פּר 100 קילאָ.

וויקען 7 גולדען.

פּעסטער שלאַכטפיעה-מאַרקט.

אַם 2-טען ד. מ. דיער אבגעהאַלטענען פּעסטער וואַגען-מאַרקט וואָרדען 2766 שטיק גראָס- אונד קליין-פיעה צו מאַרקט געבראַכט. דעמאַן וואָרדען פּרעכיפּט: 39 שטיק שטיערע, פּר שטיק פאַן 70 — 140 גולדען. — 640 אָכסען דאַס מאַר פאַן 220—310 גולד. 500 קוהע דאַס מאַר פאַן 160—215 גול. 188 מעלק-קוהע דאַס שטיק פאַן 80—196 גול. 31 שטיק בייפּעל דאַס מאַר צו 140—160 גול. 527 שטיק קעלבער דאַס שטיק פאַן 15—35 גולד. 801 שטיק לעמער דאַס מאַר 3½—6 גולד, פּייזע פּר 100 קילאָ: אָכסען-פלייש 48 — 51 גולדען. קוה-פלייש 46 — 47½ גולד., קאַלב-פלייש 60—72 גולד. בייפּעל-פלייש — גולד.

שאַפּעללע, פאַרינע וואַכע וואַרדען 20000 שטיק פּרעשבערגער מאַרגען פּרעקיפּפּט אונד צוואַר: דייטש-וואַל-לינע 2,80—3,60 גולד' פּר מאַר, סערבישע אונד טירקישע 125 — 135 גולד. באַנאַטער אונד וואַלאַכיע 145 — 155 גולד. באָסנישע אונד קראָאַטישע 118 — 125 גולדען, וויי-בענבערגישע צו 130—145 גולד. (אַללעס פּר 102 שטיק.)

הייטע ווייזע נאַטירען: פּר 100 ק' אונגאַרישע קוה-הייטע 100 — 108 גול. אָכסענהייטע טראָקענע 108 — 110 גול. קאַלבפעללע אָהנע קאָפּפּ 205 — 225 גול., מיט קאָפּפּען 180 — 200 גולד. פּר 100 קילאָ. — וואַסהייטע 5,50 — 12 גולד. פּר מאַר.

לעדער, פּפּונדהייטע 18—20-קילאָ 178—180 גול. איינמאַל פּרעזעטצטע טערצען פאַן 13—14-קילאָ 182—184 גולד., צווייטמאַל פּרעזעטצטע טערצען 17—18 קילאָ 178—180 גול. דרייטמאַל פּרעזעטצטע טערצען פאַן 19—24 קילאָ 184 — 186 גולד.— פיינע קוה-הייטע בריינע 4 — 5 קילאָ 225—233 גולדען. פּר 100 קילאָ.

קאַלבלעדער, גענערבטעס 325 — 400 גולדען פּר 100 קילאָ.

שאַפּוואָללע, אין פאַרינער וואַכע וואַרען פּרעקיפּפּט. 80 מטר-צטר' נערינגע נעבערינס-צווייטשיריען צו 175 גולד. 60 מטר-צטר' נערבער צינגאַיא 98.20 גולדען.— 40 מטר-צטר' נערבער צאַקעל 80.35 גולד. (אַללעס פּר 100 קילאָ.

וויעגער פּרייזע.

פּעטראָלעאום 24—24¼ גול. פּר 100 ק'.
לינגאַל 38—38½ גול' פּר 100 קילאָגראַם.
ריבאַל 49½ גולדען. פּר 100 קילאָ. —
שפּייריטס 32 גולד. צו 10000 לישע-פּרצענט. —
רעפּס קאָהל 20—21 גולדען.

וויצען פּרקיפּפּט וואָרדען 15000 מעטערצטר פּייזע באַנאַטער 76—77-קילאָ 13,35—13,80 גולד' פּר מעטערצטר. —

האַפער אונגאַרישער אַב ווייגן 8 — 8,20 גולדען פּר מעטער-צענטנער. —

קאָרן, נייער 70—72-קילאָגראַם 10,85 — 11 גולד' פּר מעטער-צטר.

קוקורוץ באַנאַטער פּר מעטערצטר. 7,40 — 7,50 גולד. —

גערסטע פּוטטער 6,80—7 גולד.

וויצענ-מעהל, נו' 0: 26,75—27,75 גול. נו' 1: 24,40—26 גול. נו' 2: 23,25—24,25 גול. נו' 3: 18,25—19,25 גול. פּר מעטער צטר.

קאָרן-מעהל, נו' 1: 19—20 גול. נו' 2, 17—18 גולדען פּר מעטער-צטר.

הילזענפּריכטע: לינזען 20—24 גולדען ערבסען 10—15 גולדען, באָהנען 8—11 גולדען. (אַללעס פּר 100 קילאָ.)

פּרעאַנטוואָרטליכער רעדאַקטער: מאָר בּרי רייז.

פּרוכט- אונד מעהל-פּרייז-טאַבעללע.

פּרוכטע		קוואַלישע פּר הקטאַר.	פּר 100 קילאָ.
וויצען	נייער באַנאַטער	—	—.———
"	"	—	—.———
"	"	—	—.———
"	"	—	—.———
"	"	—	—.———
"	"	—	—.———
"	"	—	—.———
"	פּרייס	—	13.——13.10
"	"	—	13 20—13 35
"	"	—	13.40—13.50
"	"	—	13.55—13.70
"	"	—	13 75—13 80
"	"	—	13 90—13.95
"	"	—	—.———
"	פּוכטער קאַרע	—	12 60—12.70
"	"	—	12.80—12.95
"	"	—	13.10—13.20
"	"	—	13.25—13.40
"	"	—	13.50—13.60
"	"	—	13.65—13.75
"	"	—	—.———
"	וויטשעבערגער	—	13.05—13.15
"	"	—	13.25—13.40
"	"	—	13.45—13.55
"	"	—	13.60—13.75
"	"	—	13.80—13.85
"	"	—	13.95—14.—

פּרוכטע		קוואַלישע פּר הקטאַר.	פּר 100 קילאָ.
קאָרן		72	10,05 9.90
נעטפּער מאַרק		62	8.55—7.30
נעטפּער פּעסטער		62	7.20—6,70
האַפער		41	8 —7 80
קוקורוץ באַנאַטער			6 10—6.—
אַרעדער		73	5.95—5.80
הייזע			5.45—5.25
וויצען	פּר פּריה-יאהר		13 20
	"		—.—
	פּריהיאהר		—.—
	"		6 60—
	"		—.—
	פּריהיאהר		7 54—
	"		—.—
	רעפּס		1.—

נאַללען-מעהל			
נומ' 0			25 50
נומ' 1			24 75
נומ' 2			24 —
נומ' 3			23 —
נומ' 4			22 —
נומ' 5			20 75
נומ' 6			19 20
נומ' 7			18 —
נומ' 8			13 40
נומ' 8½			13 40
שפּייזיס: אַלטע	פּרטמאַרע	פּרטמעטע	33,25
נייע	"	קאַרטאָפעל	29.90

טורי-טאַבעללע פאַם 3. מערץ

געלד-טורז

	קי' אל.
ווינער-אשיא	113 50
וואַשען	5 92
עסטערייך-אונגאַרישע 8 גולדען נאַר.	
שטיק (20 פּאַקעטס)	9 87
נאַטאָלאָניאַר	9 87
דייטשע דייטסבאַנקנאָטען	60 70
20 מאַרקשטיקע	12 12
פאַפּיער ריבעל	1 54

ראַזע.

1839-יאָר ראַטשילד-לאָז נאַנצע	284 —
רעסטע	284 —
1854-יאָר 4 פּרעצענטיגע שטאַאַטס-לאָז	106 —
1860-יאָר " אונגאַ	109 40
רעסטע " "	118 75
1864-יאָר לאָז צו 100 גולדען	133 —
רעסטע " 50	132 75
קאַמע רינגענשטיינ	21 50
שוויטצער-לאָז	17 50
פּרעמיען-לאָז	164 50
וואַלאַ-לאָז צו 40 גולדען	30 50
דאַנאַ-דאַמפּפשיפפגעזעלשאַפט-לאָז	94 50
אונגאַרישער לאָז	18 —
קעלוויטשער " צו 10 גולדען	13 50
פּראַגער " " 20 "	14 75
אַלטער " " 40 "	30 —
מאַרסס " " 40 "	28 —
וויאַסקאָלאַ " " 10 "	13 50
מאַלט-לאָז " " 40 "	37 25

ראַזע.

אַלבערינער לאָז צו 20 גולדען	15 80
סט. גענאַלס " " 40 "	18 75
מאַאַטריקער " " 20 "	20 —
פּרעסלער " " 100 "	120 —
רעסלער " " 50 "	60 —
וואַלדשטיין " " 20 "	22 —
וויגישטיגסלאָז " " 20 "	23 —
אונגאַרישע פּרעמיענלאָז צו 100 גולד.	71 90
רעסלע צו 50 גולדען	71 50
ווינער לאָז	94 50

וויעטער-פּאַפּיערע.

אונגאַרישע נאַטיאָנאַלאָבליגאַציאָנען	74 50
פּעסטער-באַנאַטער	71 80
דונענבערגישע	71 50
גאַליציע	84 75
טיראָלישע	82 —
אונגאַרישע אייזענבאַהן-אַקטיען	98 50
וויינצערלענד-אַקטיענגעזעלשאַפטען	72 75
פּאַנדריכטונג דער אונגאַרישן באַנקענדי-	
רעס צו 5 אינדאַלד פּרעצענט	87 25
דער אונגאַרישן דאַמפּפשיפפגעזעלשאַפט צו	
5 אינדאַלד פּרעצענט	79 25
דער אונגאַרישן אַלגעמיינען באַנקענפּריפּע-	
אַנשטאַלט צו 5 אינדאַלד פּרעצענט	81 —
צענס	
רעסלע צו 6 פּרעצענט	— —
דער פּעסטער קאַסטריראַל-באַנק	88 60

Eigenthümer u. verantwortlicher Redakteur M. REIS

Budapest, 1877. Druck v. M. Burian, Marokhanerhof.

ג ע ל ד ווערד אויסגעכסערן קאנגען. — אונ־זערס עראבטענס איזט דענן איך קיין וואהרער גרונד פאר־האנדען, איבער דען באנק־אייסגלייך זא שאנגנגסלאז צו שטעפען! —

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (איין ב ר י נ נ ע ר י ו ד ע ב י י א פ י ר ס ט ב י ס מ א ר ק.) דיא פאליטישען בלעטטער ברינגען זאעבען פאלגענדע אינטערעס־סאנטע מיטטהיילונג: אין־דערגער דעם פערייס־יש עסטערריישישען קריעגעס אים יאהרע 1866 בעפאנד זיך ביסמארק — דער דאמאלס יואהל נאך קיין פיסט יואר — אין ברינו. דער בעריהמטע שטאאטס־מאנן קוואר־טירטע זיך ביא אינעם דארטיגען יידישען קיפמאנגע אין. אבוואהל ביסמארק דא־מאלס אין ברינו אלס פיינד־בעטראכטעט וואר־דע, פאנד ער אין דער עריוועהנטען יידישען פא־מיליע דענאך דיא הערצליכסטע איפנאהמע. ביסמארק יואר פאן דיעזער ציפאר־קאממעניריט, איך דיא ער אין פיינדעם לאנד, נאר ניכט האפ־פען מאנגטע, זעהר גערהרט. אלס ער פאן דיעזעם יידישען קיארטיר־געבער אבשיעד נאהם, וואללטע ביסמארק דיעזע בעזאנדערע ציפיערדענהייט איס־דריקען, ער עריכטע דאהער דען יידישען קיפ־מאן, אזם גערעגנעטיצו בעטען, דיעזע פיינד־ליכע איפנאהמע פערגעלטען צו מאנגען. דייט דעם דזר פאללע 10 יאהרע פערשטרעכען. פאר קיר־עגם מיסטע יעדאר דער ברינגער קיפמאנן נאך ב ע ר ל י ן דיזזע. אים דארט אין ווייטערעם נעשעפט אבצישרעכען. ביא דיעזער געלעגע־הייט שיקטע ער דעם פיסטען ביסמארק דיעזע מארטע, אזם זיך דיא אבערצייגונג צו פערשאפ־פען, אב איך זאלל דאדע הערען איינע ערזייע־זעגע פיינדשאפט גיכט פערגעסען. איינע פערי־טעל־שטונדע שפעטער ערשיען דער פיינאב־סקרעטער דעם פיסטען ביסמארק מיט איינעם איינגעהענדיגען שרייבען דיעזעם הערען. דאס שרייי־בען ענטהיעלט איינע איינלאדונג צום שפיעלען פיר דען געכסטען אבענד. דער יידישע קיפמאנן פאלל־טע דיעזער איינלאדונג מיט פיידען. פיסט בים־מארק האט פיר דיעזען אבענד איך איינע פיי־ידע צו טישע געלאדען. אלס דער יידישע קיפמאן איינטראט, דא וואررד ער פאם פיסטען זעלבסט מיט איינגעאהליכער הערצליכקייט עמפאנגען. דער פיסט שטעללטע איהן דאנן דיינער פיי־יא, דיינער טאכטער אונד דיינען פיינדערן אלס איינען מאנן פאר, דעם גענגאבער ער זיך צו איפיר־בים־מארק דאנקע פערפיהליכסטע פיר־לט. פיסט בים־מארק זאגטע אונטער אנדערם: דיא יידישע

נאסט־פיינדשאפט איזט אלרגעטין בעקאנגט. אללין ביא דיעזעם וואקערן הערען, דען איך אין מיינעם הייזע מיט פיידען בעגריסע, האבע איך דיעזע נאסט־פיינדשאפט פאן דער ע ד ע ל ס־ט ע ן זייט קענגען גלערנט, אונדעם ער דיע־זעלבע איך איך דען פיינד איינד אויסדרעהנט! וועה־רענד אינזערעס קריעגעס מיט עסטערייך אים יאהרע 1866 קאנגטע וואהר דיעזער הערר אלס עסטערריישישער אונטערטהאן אין מיר בלאם איי־גען פיינד ערבליקען. אונד דאך פאנד איך אין דיעזעם הייזע דיא פיינדליכסטע איפנאהמע! עס פיריעט מיך זעהר, דאס איך נון געלעגענהייט האבע, דיעזעם עדלען הערן גענגנאיבער מיינע פאללס־טע אנערקענונג איסצאשפרעכען! דיא גאנצע גזעללשאפט אומגאב נון דען יידישען קיפמאנן, אללעם דריקטע איהם איפיס פיינדליכסטע דיא האנד, ווייטיע מאן פון גשבעזעטצונג טישע פלאטץ נאהם. דאס מאהל הייערטע מערהערע שטונדען, בים אבשיעדע דריקען ביסמארק זי־געם יידישען נאסטע נאך איינמאל דיא האנד אונד זאגטע לעגעלנד: "דאס, מיין פיינד, איזט נור איינע אבשלאג־צאהלונג". דאס בעסטע וורד איהנען נאך הייזע געשיקט ווערדען! — אינטער דיעזעם בעסטע הייפטע וואהרשיינליך אירגענד אין פיי־ישער אررען געמיינט זיין, מיט ייעל־בעם ביסמארק זיינען יידישען קיארטיר־געבער צו איבערראשען געדענקט. דאס אללעם ווערד רעכט הויבש. מינדער הויבש איזט עס, דאס דער י י د י ש ע קיפמאנן בים פיסטען ביסמארק דיא שפיזיען זיך זעהר גוט שטעקען לעגט אבזאאל הויבייא אן אינען "הבשר־בריעף" גיכט צו דענ־כען איזט.

* (א י י ן י י د ע א י ם د י ע ל ל ע ג ע ט א د ט ע ט.) אים איאאר־שאנה וורד א־בער פאלגענדען טרוריגען פאלל בעריכטעט. אם 28־טען פאר־גען מאנאטס פאנד הער אין דעללי (צווייא־קאמפף) צווישען דעם אבערלייטנאנט אם־קאר איזאנקא אונד דעם יונגען יידישען אדוואקא־טען א. וויסבערגער שטאטט. דיא אזרזאבע זאלל אינע קלייגקייט געווען זיין, דער אבער גיכ־מעהר ליידער אין יונגעם מענשען־לעבען צום אפ־פער געפאללען. דער צווייא־קאמפף פאנד איך פיסטאלען, שטאטט: דער לייטנאנט צוערעטע זא גיט. דאס וויסבערגער, אינס הערין געטראפפען, אהנע מעהר אין לעבענסגיבען פאן זיך גענעבען צו האבען, זאפאר טאר צוזאמענגעשטרעצט. דער געטראטעטע יואר ערסט 26 יאהרע אלט. דיעזער פאלל ריעף נאטירליך אין דער גאנצען גענעגד אינע טיעפע איפרעגונג הערפאר. דאס דיעזע אינגאריש בלאטט "קעלעט נעפע" מאכט אין

זאמען. ביידע בריקסען זיא צווייא־שונגספאלל אן. פיר־דריקע קאנגטע קיין וואהרע הערפאר־ברינגען. זיא וואיך זיך אין אינען ווכסטל אונד וויינטע לוט.

"האט דער בינגאטע יאבבי (פיאנגט הערר לאדיין) איהנען דיא האללע ריכטע הייס געמאכט?"

"איך האבע קיינען הייכרע פאר־געפיהרען, (עגם־ענגעגט פרעדעריק, זיך פאסטענד.) איך האבע אינען מאנן אנגעפאפען, ווערגער מיר ווייגג אונד פעסט דיא פאר־ווישען דער רעלינאן ערקלערט, אונד דאבייא דיא גאטטע שטיילנאהמע אן מיינעם הארשען גנשיקט גע־ציגט האט."

לאדיין בים זיך פאר צאן אין דיא לייפען: "דאנן פיאנגט ער: "אונד ווערגען גששלוס האבען דיא גנפאטט?"

"איך ווערדע אינען פיאטפטאנשיגען נוططיגען אייפיכען. אבער ניכט הויך, ניכט הויך!"

"אא ייגען ווי הויך נאר נאך פיאנקפורט."

אין פיאנקפורט בענאך זיך פרעדעריק צו אינעם פיאטפטאנשיגען פפארר, דער דיא פיינדליך עפפיגג; אייר אינם ערצעללטע דיא אהרע גשיכטע אונד לעגטע אפפען דיא גרגדע דאר, ווערגע דיא צום גלייבגגסיעכטע פרעגולאפפען, דער פפארר מאכטע אנפאנגס שווינגען; ער בעשטעללטע דיא אייד דען נאכבישאנ ווערער. אגגערדעם מאכטע אזם לאדיין אינען בעגר, אונד אינגערדעטע איהן. דאס ער פרעדעריק טיפען זאלל. אלס פרעדעריק דאן נאכבישאנס ווערקאם, ערקלערטע דער פפארר, ער וואללע שאן אם צווייגען מאנע דיא טיפע אן פרעדעריק פאר־גרגבען.

פרעדעריק דיא אויף דער נאנגען ווייג מיט פיא

דאס אנדערע דאס נאך ווייסטען — דיא מיסטע צערייסען ווערדען; דיא שרייע לוט אויף פאר אנגסט אונד שמערץ; דא ווייכאכט דיא. אר, עס וואר אין פרייינגס ערווא־כען, האבבע אידר דער פרוס דאס בילד אידרס קינפפי־גען לעבענס נעצייגט?

דיא גנשלעפע צום דרייפען מאלע. דיעסמאל פרייטע דיא דאס פרייטגגלדע אין דאס פלעדגגזוגג צו־ריק, דיא וואללטע דען פלעדגן אינגען נוططן מאדגגן ווי־שען; אלס דיא אינפראם, ריעף אידר דער פאפער עגטגגע־גען: "הגגגע, פרעדלכסט, אבשיגגגע. דיא הייפטע שאנדע אויף דאס הויפט דיינער פלעדגן! דיא ווייסט אונס אויך ניכט אים גראבע רוהען לאפפגן, אי, הגפפע אך גע אין קגד גגהאבבט!"

דא וואיף דיא זיך דעם פאפער צו פיסען, אומקלאפ־מעפטע זיינע קגגע אונד ריעף: "פאפער, איך ווילל דיינע פאפער בלייבען, ווילל קיינע אבפרייגגגע, קיינע פרעלוכ־פע ווערדען, ווילל אייגס נגכגן דיי רוהען אים גראבע!"

אונד דער פאפער שפראנג אויף אונד אומארמטע אונד קיפפע דיא אונד ריעף: "מיינע פאכפער, איך ווערדע דיך ווייטער רוהען דראבען אים הימפמל!"

איך דיא מוططע אומשלאנג דיא אונטער הייפען פריידגגג

דעם גובערנערס צו פיהרען. דער גובערנער האט איין יאהרעס-געהאלט פאן 20000 גולדען געבסט פריער וואהנונג אים באנק-געבייד. יעדער וויצע-גובערנער האט איין יאהרעס-געהאלט פאן 10000 גולדען געבסט 2000 גולדען קוואַרטירס-געלד. דיא איבריגען 12 מיטגליעדער דעם גענעראל-ראטהעס בעציהען נאר קיין געהאלט.

6) יעדע דער ביידען דירעקציאָנען אין וויען אונד אין פעסט בעשטעהט אויס זעכס מיט-גליעדערן אינטער דעם פאָרזיטצע דעם וויצע-גובערנערס. דיא דירעקציאָנען בעשטעמען דיא האהע דער סוממען, וועלכע דען איינצעלנען פילי-אלען אין דער פראָווינץ צוגעוויעזען ווערדען זאָל-לען. פערנער בעשטעמען דיא דירעקציאָנען דיא האהע דעם קרעדיטס, וועלכער דען איינצעלנען פירמען צו געוועהרען זייא.

7) עס איזט אבער איך דאפיר געזאָרגט, דאס דער גענעראל-ראט אלס אבערסטע בעהערדע דער באנק ניכט גענען דיא שאטטען פערשטאָ-סע. זיטענס דער רעגיערונגען איזט היעפיר געזאָרגט, אינדעם זיא 2 רעגיערונגס-קאָמטיסערע ערנענען, וועלכע דאס רעכט האבען, זאָוואהל דען בעראט-הונגען דעם גענעראל-ראטהעס, אלס דען בע-ראטונגען דער גענעראל-פערזאמלונגען בייצו-וואָהנען, דאמיט קיין בעשלוס געפאסט ווערדע, דער מיט דען שאטטען דער באנק ניכט פער-אינבאר ווערע. זיטענס דער אקציע-אינהאבער איזט היעפיר געזאָרגט, דא דיעזע אים איהרער מיטטע איינען איסשוס, אים 12 מיטגליעדערן בעשטעהענדע, וואָפאָן אכט אין וויען וואָהנהאפט זיין מיססען, וועהלען, וועלכער עדען וויכטיגען שריטט דער באנק-בעהערדען גענוא אבערוואַ-כען קאנן.

8) וועגן צווישען דען רעגיערונגס-קאָמטיס-סערן, דעם איסשוסס אונד דען באנק-בעהערדען אין שטרייט ענטשטעהט, זאָ ווירד דיעזער דורך אין "שיעדס-גריכט" געשליכטעט. דאס שיעדס-גריכט בעשטעהט אויס צוויי מיטגליע-דערן דעם עסטערריכישען אבערסטען גריכטס, אויס צוויי מיטגליעדערן דעם אונגאַרי-שען אבערסטען גריכטס-האָפס אונד אויס אי-נעם פרעזידענטען, דער פאָן זיינער מאיעסטעט דעם קאיזער ערנאנט ווירד.

9) דיא באנק האט אין דער עסטערריכיש-אונגאַרישען מאָנאַרכיע אللין דאס איסשליעס-ליכע רעכט צו איסגאבע פאָן באנק-נאָטען, דיא יעדאָך איך קיינע גרענצערע סוממע אלס איך 10 גולדען ליטשען דירפען. דיעזע באנק-נאָטען האבען איך דער איינען זייטע דיא שטעלע, זאָ

דער אנדערען זייטע הינגעגען איינע אונגאַ-ריש אייסשריפט. איבערדיעס זינד דיעזע נאָ-טען מיט דעם פערזיגיגטען עסטערריכ-אונגאַרי-שען וואפפען פערזעהען. דיא באנק אין וויען אונד אין פעסט איזט פערפליכטעט, איהרע נאָטען, איך פערלאנגען, זאָפאָרט גענען קלינגענדע מינצע איינצולאזען. זאללטע זיא איינער זאלבען איפאָר-דערונג בינגען 24 שטונדען ניכט נאכקאָממען, זאָ פערליערט זיא דאס גאנצע פרווילעגיאס צור איסגאבע פאָן נאָטען. איך דיא פילאלען זינד פערפליכטעט, דיא נאָטען גענען קלינגענדע מינצע איינצולאזען, איזזאָלאנגע איהר פאָרראטה אין מע-טאלל-געלד איסרייכט. איין געזעטץ קאנן יעדאָך פערגינען, דאס דיא איזלאזונג דער נאָטען גענען מעטאלל-געלד פיר איגבעשטיממטע צייט ניכט פאללצאָגען ווירדע, דיא נאָטען דער באנק דיר-פען דאס גאלד אונד זילבער דערזעלבען אים 200 מיללינען איבערשטיגען.

10) אנגלייך דיא "עסטערריכ-אונגאַרישע באנק-גזעזעללשאפט" דאס איסשליעסליכע פרי-ווילעגיאס צור איסגאבע פאָן נאָטען בעזיטצט, זאָ ווירד היעדורך דער ווייטערע אינהאלט דער "שטאאטס-נאָטען" ניכט בעריהרט. דיא באנק איזט פערפליכטעט, דיעזע שטאאטס-נאָטען בייא איהרען קאססען אנצונעהמען. אللען עדען היעפאָן הענגט איך דיא פערפליכטונג דער באנק אב, איהרע נאָטען גענען מעטאלל-געלד איינצולאזען. דיא שטאאטס-נאָטען בילדען געמליך איינע גאנזאמע שולד עסטערריכ-אונגאַרן, זאָלאנגע אللע דיא באנק געצוואונגען איזט, דיעזע שטאאטס-נאָטען אן איהرען קאססען אנצונעהמען, קאנן זיא איגמאָנאָלך איהרע נאָטען גענען מעטאלל-געלד איינלאזען. זיא מיסטע יא זאָגסט אלסבאלד אין שטאָקונג געראטהען, וועגן זיא איינערזייטס גענאָטהיגט ווירדע, יעדעס פיר זיינע נאָטען מע-טאלל-געלד צו געבען, וועהרענד מאן זיא אנדע-רערזייטס צווינגען ווירדע, בייא איהרען קאססען דיא שטאאטס-נאָטען אנצונעהמען.

11) דיא האנדעלס- אונד וואָכסער-גזעזעצע האבען פיר דיא "עסטערריכ-אונגאַרישע באנק" קיינע אנווענדונג, דא דיא באנק בלאָס אים זיינע איהרע שטאאטס פאָרצונעהען האט.

12) דאס פרווילעגיאס דיעזער באנק דיר-ערט 15 יאהרע אונד צוואר פאָם 1-טען יענער 1878 בין 31-טען דעצעמבער 1887, אין אהר פרי-הער ווירד אין אינער גענעראל-פערזאמלונג איבער דיא איפערכטהאלטונג אדער אומגעדע-רונג דיעזע שטאטוטען אונד דעם גאנצען פרי-ווילעגיאס בעשלאסען. — —

בעטראכטען וויר דיעזע פונקטע גענוא, זאָ

האט אינגאַרן נור וועניג גרונד צור קלאגע. מאן קאָנגטע האבסטענס פאָלגענדע איינוענדונגען ער-הבען: וואָרום זאָלל דער זיטץ דער באנק אימ-מער אין וויען בלייבען? וואָרום זאָללען דיא גענע-ראל-פערזאמלונגען איממער אין וויען אבגעהאל-טען ווערדען? וואָרום זאָלל אין דעם פאללע, דאס דער גובערנער צור פיהרונג זיינער אמטס-געשעפטע געהינדערט איזט, איממער דער עסטערריכישע וויצע-גובערנער דען פאָרצוג פאָר דעם אונגאַרי-שען וויצע-גובערנער האבען? וואָרום מיססען אכט מיטגליעדער דעם איסשוסס אין וויען איהרען וואָהנזיטץ האבען? — נור אין דיעזען פונקטען זע-הען וויר, דאס דיא גליבבערעכטיגונג אינגאַרנס דאך אינע פערקירצונג ערלייטען האט. דאס יע-נער פונקט, וויא דיא באנק צור זאָפאָרטיגען איינ-לאזונג איהרער נאָטען גענען קלינגענדע מינצע זיך פערפליכטעט, נור אין "לעערעם גערעדע" איזט, ריכטיגט וואָהל יעדער איינזעהען. דיא שטאטוטען זאגען יא, דאס אין געזעטץ דיא איינלאזונגס-פליכט אָהנע וויטערעס פיר אינבעשטיממטע צייטען איפהבען קאנן. דאס ווירד איך געשעהען, איך ווירד היעדורך דער וויטערע אינהאלט דער "שטאאטס-נאָטען" ניכט בעריהרט. דיא באנק איזט פערפליכטעט, דיעזע שטאאטס-נאָטען בייא איהرען קאססען אנצונעהמען. אللען עדען היעפאָן הענגט איך דיא פערפליכטונג דער באנק אב, איהרע נאָטען גענען מעטאלל-געלד איינלאזען. דיא שטאאטס-נאָטען בילדען געמליך איינע גאנזאמע שולד עסטערריכ-אונגאַרן, זאָלאנגע אللע דיא באנק געצוואונגען איזט, דיעזע שטאאטס-נאָטען אן איהرען קאססען אנצונעהמען, קאנן זיא איגמאָנאָלך איהרע נאָטען גענען מעטאלל-געלד איינלאזען. זיא מיסטע יא זאָגסט אלסבאלד אין שטאָקונג געראטהען, וועגן זיא איינערזייטס גענאָטהיגט ווירדע, יעדעס פיר זיינע נאָטען מע-טאלל-געלד צו געבען, וועהרענד מאן זיא אנדע-רערזייטס צווינגען ווירדע, בייא איהرען קאססען דיא שטאאטס-נאָטען אנצונעהמען.

11) דיא האנדעלס- אונד וואָכסער-גזעזעצע האבען פיר דיא "עסטערריכ-אונגאַרישע באנק" קיינע אנווענדונג, דא דיא באנק בלאָס אים זיינע איהרע שטאאטס פאָרצונעהען האט.

12) דאס פרווילעגיאס דיעזער באנק דיר-ערט 15 יאהרע אונד צוואר פאָם 1-טען יענער 1878 בין 31-טען דעצעמבער 1887, אין אהר פרי-הער ווירד אין אינער גענעראל-פערזאמלונג איבער דיא איפערכטהאלטונג אדער אומגעדע-רונג דיעזע שטאטוטען אונד דעם גאנצען פרי-ווילעגיאס בעשלאסען. — —

בעטראכטען וויר דיעזע פונקטע גענוא, זאָ

פאָللיעטאָן.

אים נאַررענ-הויזע.

(פון פאָרשוועצונג.)

„אונד איזט דענן דאס איין זאָ שווערעס אונגלייק, אונפערוויינטאַשט צו זיין? (פאנט דער יאבבינער), קאָנ-טען דיא זיך ניכט אינע מתעסנקיים ווערלען, דיא איהנען עגשטרייאנג, אונטערהאלטונג געווערען, דיא איהנען בין בין נון דעססען מידע, איך ווילל נאך גליקליך ווערדען.“ —

„אונד גליבען זיא, דאס דיא דאס פערטיגליכע גליק דורך צווייא זאָ פרוכטבאר שווערע ווערדען ווערדען ערקויפען קאנגען?“

„הערר יאבבינער, דיא יאבע איזט ניכט זאָ ארג, וויא זיא דיאזעלבע דארשטללען, איינען עהעבריך בעגעהן איך ניכט. דענן איך האבע דיא פעסטע אבערצייגונג, דאס מיין מאנן שאדט איזט, אונד דער פעלינגאָנסווערכטעל? אין אונזערע אוסגעקלערטען צייט עגשטעהט מאן ווי איבער זאָלכע פליי-נגקיטען הינווג, אللע פעלינגאָנגן. האבען גליבען אינ-האלט אונד גליבען צוגלייך. בעדענקען זיא, ווי שרייבען אין שוועגר אכט הונדערט אונד יעכס אונד עכציג.“

„וויא איידיג מאדאמע, ווير שרייבען בעריישס ווענען אונד עכציג; אللין, מאנגן אויך נאך יאהרהונדערטע

אדער יאהרטוזענדע פערגעהען, דער וועלט קאנן קיינע נאָטעטע איפקלערונג ווערדען אللס דיא, וועלכע איהר פאָם בעגינג מיר נעוואָרדען דורך דאס לייכט דער נאָטט-ליכען אָפפענבארונג. דער עהעבריך אונד דער אבסאלל פאָן אונדערער הייליגען פעליגיאָן דיר, וויא דער מאָדד, דיא שיעפקליכסטען פרכרעגען. ווענן איהרע עלטערן נאָך לעבטען, זאָ ווירדען זיא זיך אוס דער אבשרעגונגען מאָכ-טער ווילللען פרווערנד אויף דיא עדדע ווענען מיססען, וויא אוס אייגע פערשאָببענען.“

„פיעדעריקע שווערעטע, אللס דיא דאס הארטע; דיא פינג העפטיג צו ווענען אין; דאנן אנטט דיא אונטע פרי-ווענען:

„אך ווילל יא נעגיג ווידין בלייבען, נעשטאטטען דיא מיר נור, דאס איך הייראטהען דאר?.“

„אַ יך האבע ניכטס צו נעשטאטטען; איך בין נור פערקנדער אונד עיקלעער דעם נאָטטליכען; נעזעטץ עגס, אונד דיעזעס פערבעגטע איהנע דיא הייראט, עס דיא דענן, דאס איינער דער פאָן מיר בעריהם עוויהנטען צוויא פללע אונטערגען מאכטע, גליבען דיא ניכט, מא-דאמע, דאס דיא גליקליך ווערדען קאנגען, ווענן דיא נעגען נאטטעס נעבאט הארדלען.“

„אבער קאנן דענן דאס נאטט וואللען? ווי הם דאס נאטט נעראדע מיר זאָ שווערעס בעשערען?“

„וועלכע מעגט קאנגטע אין נאטטעס אונטערגאָ-ליכע, ווייטע פלאגע איינרייגען? קאנן, דאך דער ראטטע, דער בלינדע, דער טייבע פאגען, וואָרום נאטט אויהם אל-כע קאָסטליכע געבערען געבעבען? ער מיס עס אין עגנע בינג טראגען. — זעהען דיא, מאדאמע, אויך איהנען האט נאטט איין הארטטעגדע פערגעהען, דער וועלט קאנן קיינע נאָטעטע איפקלערונג ווערדען אللס דיא, וועלכע איהר פאָם בעגינג מיר נעוואָרדען דורך דאס לייכט דער נאטט-ליכען אָפפענבארונג. דער עהעבריך אונד דער אבסאלל פאָן אונדערער הייליגען פעליגיאָן דיר, דיא דער מאָדד, דיא שיעפקליכסטען פרכרעגען. ווענן איהרע עלטערן נאָך לעבטען, זאָ ווירדען זיא זיך אוס דער אבשרעגונגען מאָכ-טער ווילللען פרווערנד אויף דיא עדדע ווענען מיססען, וויא אוס אייגע פערשאָببענען.“

„פיעדעריקע שווערעטע, אللס דיא דאס הארטע; דיא פינג העפטיג צו ווענען אין; דאנן אנטט דיא אונטע פר-ווענען:

„אך ווילל יא נעגיג ווידין בלייבען, נעשטאטטען דיא מיר נור, דאס איך הייראטהען דאר?.“

„אַ יך האבע ניכטס צו נעשטאטטען; איך בין נור פערקנדער אונד עיקלעער דעם נאָטטליכען; נעזעטץ עגס, אונד דיעזעס פערבעגטע איהנע דיא הייראט, עס דיא דענן, דאס איינער דער פאָן מיר בעריהם עוויהנטען צוויא פללע אונטערגען מאכטע, גליבען דיא ניכט, מא-דאמע, דאס דיא גליקליך ווערדען קאנגען, ווענן דיא נעגען נאטטעס נעבאט הארדלען.“

„אבער קאנן דענן דאס נאטט וואللען? ווי הם דאס נאטט נעראדע מיר זאָ שווערעס בעשערען?“

„וועלכע מעגט קאנגטע אין נאטטעס אונטערגאָ-ליכע, ווייטע פלאגע איינרייגען? קאנן, דאך דער ראטטע, דער בלינדע, דער טייבע פאגען, וואָרום נאטט אויהם אל-כע קאָסטליכע געבערען געבעבען? ער מיס עס אין עגנע בינג טראגען. — זעהען דיא, מאדאמע, אויך איהנען האט נאטט איין הארטטעגדע פערגעהען, דער וועלט קאנן קיינע נאָטעטע איפקלערונג ווערדען אللס דיא, וועלכע איהר פאָם בעגינג מיר נעוואָרדען דורך דאס לייכט דער נאטט-ליכען אָפפענבארונג. דער עהעבריך אונד דער אבסאלל פאָן אונדערער הייליגען פעליגיאָן דיר, דיא דער מאָדד, דיא שיעפקליכסטען פרכרעגען. ווענן איהרע עלטערן נאָך לעבטען, זאָ ווירדען זיא זיך אוס דער אבשרעגונגען מאָכ-טער ווילللען פרווערנד אויף דיא עדדע ווענען מיססען, וויא אוס אייגע פערשאָببענען.“